

ssenyres

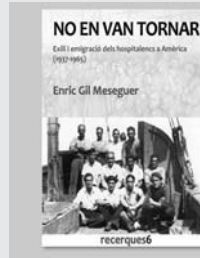

Rafel GINEBRA I MOLINS
El baró de la Blava
Pagesia, noblesa i imaginari popular
 Vic: ed. de l'autor, 2014.
 347 pàg., 24 €.

De l'existència del títol nobiliari de baró de la Blava avui dia només resta alguna reminiscència popular al Lluçanès i a la ciutat de Vic, i un vestigi arquitectònic: la Torre del Baró, un casalot de Sant Martí d'Albars (municipi al qual pertany el llogaret de la Blava). Com passa amb l'imaginari popular, hi havia moltes conjectures i ombres sobre si realment havia existit tal llinatge i si n'havia arribat algun descendent fins als nostres dies. Gràcies a l'estudi rigorós, divulgatiu i minuciosament documentat de Rafel Ginebra i Molins hem pogut treure l'entrellat d'aquest afer. Ara sabem que Bernat Martí i de Prat va ser el primer a ostentar la baronia el 1771 i que l'herència del títol va tenir una vida atzarosa. Ginebra ja ens té acostumats a la solvència investigadora amb estudis sobre les bruixes o la Cúria fumada de Vic, per citar alguns exemples de la seva llarga bibliografia. Ara ha pogut en múltiples arxius (fullegeu la secció de fonts per adonar-vos de l'abast de la documentació manejada) per oferir-nos una obra polièdrica i amena. Mentre l'autor va desfilant una complexa xarxa d'enllaços de nissagues de la Catalunya central (acompanyada sempre dels arbres genealògics respectius i amb una prosa que té cura d'anar refrescant la memòria del lector perquè no es perdi amb nexes familiars), no desaprofita l'ocasió per parlar d'esdeveniments històrics, fer-nos reflexions sociolingüístiques o pouar en l'imaginari col·lectiu a la recerca d'aquests barons. Per referir-nos només a la contribució històrica, és interessant resseguir el paper controvertit que van tenir els Martí en la Guerra de Successió.

Hauria de fer rumiar algunes patums acadèmiques de casa nostra que un homenot com Ginebra, amb una capacitat model de treball i investigació –i sempre fora dels circuits universitaris–, hagi hagut de sufragar-se ell mateix la recerca i la publicació d'aquest llibre, que mereix ocupar un lloc preminent en els estudis històrics del nostre país.

FLORENCI BARNIOL. Professor de llengua catalana

Enric GIL MESSEGUER
No en van tornar
Exili i emigració dels hospitalencs a Amèrica (1937-1965)
 Ed. Centre d'Estudis de l'Hospitalet, 2014. 251 p.
 Col·lecció Recerques, núm. 6.

El periodista Enric Gil ha publicat diverses investigacions entorn de les conseqüències de la Guerra Civil des d'una perspectiva local. L'any 2006 el *Diari de l'Hospitalet* va rebre el premi Arrel de la Diputació pels seus articles sobre els hospitalencs als camps d'extermini nazis. Amb Josep Ribas va publicar «Hospitalencs als camps nazis. Exili i deportació», dins de l'obra col·lectiva *L'Hospitalet lloc de memòria* (2007) editada pel Centre d'Estudis de l'Hospitalet.

Mancava un estudi sobre l'exili hospitalenc, del qual només coneixíem algunes dades de dirigents polítics i sindicals. Amb aquest estudi podem començar a veure les dimensions de l'exili que corresponen a la ciutat. Ara tenim dades de 367 veïns que van passar la frontera. D'aquests, 228 es quedaren a França, 54 foren deportats als camps d'extermini nazis i 4 a camps de treballs forçats. La resta, 81, anaren cap a Amèrica: Mèxic, majoritàriament, Argentina, República Dominicana, Xile i Veneçuela. Després hi anaren els familiars i en les emigracions posteriors es barregen factors polítics i econòmics. Les dades han estat elaborades a partir de la consulta de padrons i en molts casos per mitjà de les fitxes consulars.

Una primera part de la investigació ens mostra una anàlisi global del procés de fugida, des dels camps de concentració fins a l'embarcament, en el context de la Segona Guerra Mundial, les diferents possibilitats dels exiliats i els conflictes entre el SERE de Negrín i el JARE de Prieto.

La segona part ens presenta històries de vida a partir d'enregistraments i correspondència dels exiliats i familiars. Més de vint històries familiars d'exili de dirigents locals de CNT, FAI, ERC PSUC i UGT, així com la història de dos dels nens que embarcaren a bord del *Mexique*. El text acaba amb les històries familiars de les migracions politicoeconòmiques de la dècada dels seixanta.

JOAN CAMÓS. Centre d'Estudis de l'Hospitalet